Vraag 7: Hoe zou dan dit classicaal contact het best kunnen worden geregeld?

Antwoord: versterkte kerkvisitatie. Hierbij werd als vergelijking gewezen op de plaats der zending bij de kerkvisitatie.

Vraag 8: Bestaat er uwerzijds toezicht op de jeugdorganisaties, en hoe?

Over 't algemeen luidde het antwoord toestemmend. De jeugdvereenigingen worden door afgevaardigden van den kerkeraad bezocht.

Vraag 9: Moet dit toezicht alleen gaan over de theologische vorming der jongemenschen of over heel hun principiëele vorming?

Één kerkeraad antwoordde in eerstgenoemden zin; enkele andere meenden het toezicht niet te mogen beperken tot de theologische vorming.

Vraag 10: Acht u een blijvend contact tusschen de gezamenlijke kerken en bestaande jeugdorganisaties gewenscht, en hoe?

Een enkel antwoord ging in de richting van een jeugddeputantschap. Andere wezen een contact in algemeenen vorm af.

Vraag 11: Hebt u nog andere opmerkingen ten dienste van dit classicaal onderzoek?

Hierbij werd een verzoek geuit om een concept voor samenwerking tusschen kerkeraad en plaatselijke jeugdorganisaties. Ook het interkerkelijk karakter der jeugdvereenigingen kwam ter sprake.

Het concludeerend overzicht merkt op, dat de toestand der jeugdorganisaties binnen het classicaal ressort bevredigend mag worden geacht. Het is echter wel gewenscht, dat er nauwer contact tusschen kerkeraden en jeugdorganisaties komt. Daartoe zou de classis bij de gezamenlijke bondsbesturen stappen kunnen doen om door samenspreking te komen tot een bruikbaar concept van samenwerking. Ook moet worden overwogen of de classis niet goed zou doen, een commissie te benoemen tot uitbreiding van de visitatievragen inzake het jeugdwerk.

K. S.

Ds Sillevis Smitt.

Ten vervolge op onze nieuwsberichten citeeren we het verslag van de vergadering van den kerkeraad van Semarang d.d. 2 Dec.:

Br. Fernhout geeft in een hartelijke toespraak tot ds Sillevis Smitt uiting aan de dankbaarheid, die den Kerkeraad vervult, dat ds Sillevis Smitt aan de Kerk van Semarang verbonden blijft en voor het beroep naar de Kerk van Amsterdam-Zuid H.V. heeft bedankt.

K. S.

Liturgie.

Blijkens „Amsterdamsche Kerkbode" heeft een commissie studie gemaakt van een kwestie, „waarover onder ons verschil rees". Het verschil betrof voornamelijk het zingen van een „toepasselijk" lied na het lezen van de wet, na het uitspreken van de geloofsbelijdenis en bij de doopsbediening. De commissie stelde voor, te besluiten tot de instelling der gewoonte van het zingen van zulk een lied na lezing van wet en geloofsbelijdenis, met dien verstande, dat bij de wetslezing de gedachte van de schuld zooveel mogelijk naast „de idee der dankbaarheid" tot uitdrukking moest komen; vervolgens, dat ook na de bediening van den doop een toepasselijk lied gezongen moet worden, maar dan nadat de predikant den kansel en de ouders hun zitplaats weer zullen bereikt hebben.

K. S.

Hulp opleiding predikant Argentinië.

In hartelijken dank ontving ik met bestemming mede voor hulp opleiding predikant Argentinië:

f 27.03, gecollecteerd tijdens bijeenkomst in het belang der Theologische Hoogeschool, gehouden te 's-Gravenzande; *f* 10.— per girobiljet no. 86, gedateerd 8-12-'38; op verzoek wordt de gever alleen aangeduid als N.N.; *f* 2.50 van fam. v. D.—R. te K.; *f* 1.— van E. J. K. te W.; *f* 13.88, collecte Geref. Kerk te Wapenveld; *f* 2.50 van Mevr. Wed. v. d. Z. te W.; *f* 10.90, collecte jaarvergadering Mannenvereeniging Hattem.

Bij elkaar dus **f 69,81.**

Waarvoor we hartelijk danken.

Mochten er nog belangstellenden zijn, die mij een gift voor dit doel willen zenden, zou ik hen dan mogen vragen, hun bijdrage thans mij te doen toekomen? Ik hoop n.l. spoedig te vertrekken naar Amerika, en wilde gaarne vóór dien alles afwikkelen. Men dient er een goede zaak mee, en, als ik een persoonlijk element erin mag mengen: de vreugde van een reis wordt op die manier vergroot.

K. SCHILDER. Giro 127278.

De Groote Catechismus van Zacharias Ursinus. (XIV.)

159. Waarom noemt God Zich de Heere?

Om ons daardoor te leeren, dat Hij de hoogste bevoegdheid heeft om ons te gebieden, daar Hij de Schepper en Onderhouder van alle dingen is.

160. Waarom (noemt Hij Zich) onze God, die Israël uit Egypte uitgeleid heeft?

Ten eerste, opdat wij ons zullen herinneren, dat Deze alléén de ware God is, die Zich vanaf het begin in de Kerk door Zijn onfeilbaar Woord en doorluchtige Goddelijke getuigenissen (of: teekenen) heeft geopenbaard. Ten tweede, opdat wij, gedachtig hoe wij door Hem bewaard en uit alle kwaad bevrijd worden, zullen weten, dat wij Hem dankbaarheid en gehoorzaamheid verschuldigd zijn.

R. G. B.

POPULAIR-WETEN-SCHAPPELIJKE SCHETSEN

Geestelijke volksgezondheid.

X.

Ten slotte is er voor de geestelijke volksgezondheid nog een verandering in het cultuurleven, die van groot gewicht is, n.l. de verandering van de ethische beginselen, met name de wijziging van de huwelijksmoraal. Onze tijd is niet alleen een tijd van industrialiseering en rationaliseering, van emancipatie en individualiseering, een tijd, waarin de materie — het geld, de winst, brood en spelen — hoogtij viert, maar men zou onzen tijd ook kunnen typeeren als een: vlucht uit de verantwoordelijkheid. De hedendaagsche mensch heeft een neiging om voor zichzelf op de vlucht te gaan, omdat de moderne mensch schuwt de harde realiteit van het hedendaagsche leven. De „cocktailstemming" is in wezen een zucht naar bedwelming om niet zichzelf te behoeven te zijn.

Van deze vlucht uit de verantwoordelijkheid getuigen o.a. het groot aantal zelfmoorden[7]), de toeneming van het aantal echtscheidingen en de geboorte-beperking op groote schaal onder alle rangen en standen van de maatschappij. De moderne mensch, verwend door techniek en comfort, verweekt door wat men voor cultuur aanziet, is lijdensschuw geworden. Het leven is hem te machtig geworden. Van alle kanten, van uit alle werelddeelen stormt het op hem aan door boeken, lezingen, openbare samenkomsten, meetings, congressen, week-ends, niet het minst door pers en radio. Het leven is hem te rijk, te veelzijdig, te vol, te meesleepend. Vandaar, zooals Roose[8]) opmerkt, de overgevoeligheid van de menschen van onzen tijd. „Lichamelijke gevoeligheden, karaktereigenaardig„heden, maatschappelijke oneffenheden, woning„nood en oeconomische druk hebben ook vóór „onzen tijd het huwelijksleven verzwaard, maar „voor de twintigste eeuw komt daar een extra„belasting boven op, die bij menigeen het even„wicht verstoort. Men kan het niet meer uithou„den, men kan eigenlijk niets meer hebben, men „kan niet meer wachten en men kan geen offers „meer brengen, men kan niet meer lijden en daar„om ook niet meer liefhebben".

Of, zooals een andere schrijver deze vlucht uit de verantwoordelijkheid schetste: „De moderne „mensch — op zichzelf gericht en daardoor „Ich„haftig"[9]) — schrikt terug voor de heroïsche taak, „waarvoor iedere duurzame binding hem plaatst. „Hij vreest de vrouw, vreest het gezin, vreest den „arbeid en de verantwoordelijkheid, ontwijkt de „conflicten en verwart hardnekkig „vrede" en „„bevrediging", „rust" en „gemak", „geluk" en „„genot"." [10])

En aangezien in het huwelijksleven de geheele persoonlijkheid op de scherpste proef wordt gesteld, is het geen wonder, dat hier de ontwrichting van onzen tijd het duidelijkst en het scherpst voor den dag komt.

Behalve in de vlucht uit de verantwoordelijkheid komen de veranderde inzichten op ethisch gebied niet minder duidelijk tot uiting in de wijziging van de huwelijksmoraal, zooals die de laatste tijden heeft plaats gehad en nog bezig is zich te voltrekken. En deze wijziging van de huwelijksmoraal is waarschijnlijk een van de meest bedenkelijke verschijnselen van de huidige crisis, want in feite worden hier aangetast de normen der zedelijkheid en is men bezig los te wrikken de grondbeginselen der moraal.[11])

Was men vroeger, ook de niet-christenen, van meening, dat geboortebeperking zondig was en bedreef men haar dan ook in het verborgen, tegenwoordig wordt aan de beperking van het kindertal het schuldig karakter ontnomen. Zij wordt geproclameerd als een recht, waarvan ieder naar believen gebruik mag maken.[12])

Achtte men vroeger het monogame huwelijk de eenige oplossing voor de verhouding der sexen, thans is dit niet meer het geval, ja men acht zelfs de sexueele behoeften van den mensch te groot om in een huwelijk voor het leven te kunnen worden voldaan. Vandaar de propaganda voor de vrije verloving, waarin men leeft alsof men getrouwd is, en van het proefhuwelijk, waarin men kan nagaan of in de samenleving man en vrouw wel op elkaar afgestemd zijn, en van het huwelijk in kameraadschap, waarin men zich op sexueel gebied kan uitleven, en van het z.g.n. driehoekhuwelijk, waarbij één der beide echtgenooten nieuwe bevrediging zoekt bij een derde, zonder dat men in al deze gevallen bevreesd behoeft te zijn voor zwangerschap, die „het volkomen geoorloofde geluk" zou kunnen „bederven".

Aalders[13]) heeft dan ook volkomen gelijk als hij schrijft: „Ik acht het een teeken van verval, van „gebrek aan zedelijk inzicht en nog meer van zede„lijken moed, als de neiging van het oogenblik en „de drang der natuur de leiding ontvangen ten „koste van de wet van den geest en de duurzaam„heid der levensbetrekkingen."

De nieuwe huwelijksmoraal heeft evenwel niet alleen een geringe waardeering van het huwelijk gebracht, maar ook een algemeene zedelijke verwildering. Hiervan getuigen de wassende vloed van allerlei lichtzinnige prikkelende lectuur, de zeer omvangrijke pornografie, de steeds meer opgang makende natuurbaden, de vrije lichaamscultuur, het samen kampeeren van jongens en meisjes, de excessen van het strand- en badleven, het cuvel van de gemengde baden, de openbare ontucht en dergelijke meer. Op deze wijze zijn er geen grenzen en geen verborgenheden meer.

Het is daarom geen wonder, dat echtscheidingen, promiscuïteit[14]), gelegenheidsprostitutie en camaraderie amoureuse[15]) toenemen.

Inderdaad, de nieuwe sexueele moraal is een verschijnsel van zedelijke decadentie (verval), omdat men de beslissing laat aan neiging en behoefte, zonder de tucht van plicht en trouw; omdat men ontkent den eisch van zichzelf gebonden te weten door beloften, die men vrijwillig op zich heeft genomen; omdat men vergeet, dat zelfverloochening het a b c is van het zedelijk bestaan.[16])

Corruptio optimi pessima — het bederf van het beste wordt het slechtste.

D. A. C. D.

7) In de jaren 1925—1934 bedroeg dit in ons land 6000.
8) Dr J. C. Roose: De oorzaak van den tegenwoordigen huwelijksnood. Het zedelijkheidsvraagstuk. Delft, 1930, blz. 59.
9) Egoïstisch.
10) D. L. Daalder: Driehoek-huwelijken en vrije verlovingen. Zeist, 1932, blz. 53.
11) Vgl. Prof. Dr J. Huizinga: In de schaduwen van morgen (Een diagnose van het geestelijk lijden van onzen tijd). Haarlem, 1935, blz. 118.
12) Vgl. Dr E. D. Kraan: Geboorteregeling. Geschriften van de Ver. voor geestelijke volksgezondheid op Geref. grondslag, blz. 2.
13) Prof. Dr W. J. Aalders: De nood des tijds. Leiden. 1934, blz. 62.
14) Samenzijn van mannen en vrouwen.
15) Huwelijk in kameraadschap.
16) Vgl. Prof. Dr W. J. Aalders, l.c., blz. 61.

LITERATUUR EN KUNST

Dr H. Smilde.

Een onzer medewerkers, de heer H. Smilde, is dezer dagen gepromoveerd tot doctor. Met deze bekroning van zijn studiën wenschen we onzen trouwen, zeer gewaardeerden medewerker, ook namens uitgever en lezers, van harte geluk. Wijl de doctorale studiën van den heer Smilde ook in het schrijven der dissertatie zich zeer van nabij hebben bezig gehouden met de litteratuur, mogen we ook voor de desbetreffende rubriek van ons blad daaruit goede winst verwachten.

De dissertatie van Dr Smilde handelt over Cats. Een figuur die behalve van litteratoren, ook van theologen, ja bijna van alle kerkmenschen de belangstelling in meerdere of mindere mate heeft.

Het boek is zorgvuldig bewerkt en toch zeer bevattelijk geschreven. We bevelen de lezing ervan ten zeerste aan.

K. S.

„Het lied van 't nieuw Jeruzalem".

III.

In ons voorgaande artikel hebben wij clementie bepleit voor onze jonge christen-dichters voor hun afdwalen van den weg, die hen aan ons volk bindt.

Want het is niet alleen hun schuld, dat zij in hun kunstopenbaring de Kerk niet meer erkennen en zien als het hoogste goed van hun en des volks leven.

Dat de begeerte om hier op aarde te mogen zingen:

„'t Lied van 't nieuw Jeruzalem..."

gesmoord is, is niet in de eerste plaats hun schuld.

Het verkeerd toegepast gemeene gratie-begrip, dat op zoo velerlei terrein funest gewerkt heeft, heeft ook het territoir van de Kunst aangetast.

Als wij uitgaan van de gedachte, dat onze God in Zijn algemeene genade ons „nog zoo veel goeds gelaten heeft", ook op het terrein van de kunst, dan is de hoogste spanning, die van de ambtsopdracht uitgaat, al verslapt.

We mogen dan nog zoo veel spreken van een „alle terreinen opeischen voor de zaak van Gods Koninkrijk" en ook op het terrein van de kunst spreken van het „Pro Rege", de spanning van de ambtsvervulling ontbreekt.

Wij zullen, zoo goed als op elk ander terrein, ook op dat van de kunst, weer moeten uitgaan van de Schriftgedachte, die ook in den 12den Zondag van den Catechismus tot uitdrukking komt, dat we in de eerste plaats kerkmensch zijn en dat we dus ook de kunst als kerkmensch te beoefenen hebben. Wie wedergeboren wordt, wordt wedergeboren in de kerk en heeft heel zijn leven in dit licht te zien. Zoo goed als een christen-minister achter de regeeringstafel, en een christen-kamerlid in de groene bank, en een christen-onderwijzer voor de klas, en een christen-bankwerker achter zijn draaibank daar kerklid is en dus in het ambt te staan heeft, zoo is de christen-kunstenaar ook op zijn terrein kerklid, dus gezalfd tot ambtsdrager.